

2019-07-17 Christer Nilsson

DÖDSBOANMÄLAN ISTÄLLET FÖR BOUPPTECKNING

Efter en person som avlidit ska det vanligtvis göras en bouppteckning. Under vissa omständigheter kan skyldigheten att göra en bouppteckning ersättas av en dödsboanmälan. (20 kap. 8a § ärvdabalken, AB, jfr ÄB 20:1 samt Grauers, s. 210).

Den person som har ansvaret att se till att en bouppteckning kommer till stånd har också ansvaret för att det görs en dödsboanmälan. (ÄB 20:2)

Även om det finns förutsättningar att göra en dödsboanmälan är det valfritt att istället förrätta en bouppteckning. Har det gjorts en dödsboanmälan ska likväl en bouppteckning förrättas om det begärs av en dödsbodelägare eller annan som har en rätt som berörs av att en bouppteckning förrättas. Likaså ska en bouppteckning förrättas om en tillgång blir känd efter det att en dödsboanmälan fullgjorts.

Dödsanmälan ska vara skriftlig och den görs av socialnämnden som lämnar anmälan till Skatteverket.

En dödsboanmälan kan göras om det råder följande förutsättningar.

- Den avlidnas tillgångar räcker inte till mer än än att betala begravningskostnaderna och andra utgifter med anledning av dödsfallet. I viss fall finns det inte ens tillgångar till dessa kostnader.

- Var den avlidna gift räknar man även med hens eventuella andel i den efterlevande makens eller makans giftorättsgods till tillgångarna (ÄB 20:1 st 2 och 8 a § st. 1 ÄB).
- Notera att en efterlevande make/maka kan i samband med bodelning begära att vardera part ska behålla som andel sitt giftorättsgods, 12 kap. 2 § äktenskapsbalken, ÄktB. Därmed ska den avlidnes eventuella andel i den andra makens giftorättsgods inte räknas med som en tillgång. Bedömningen om det föreligger förutsättningar för en dödsboanmälan får då göras utifrån de övriga tillgångar som finns efter den avlidne.

En dödsboanmälan kan inte göras om det som gäller är följande.

- Dödsboets tillgångar överstiger kostnaderna för begravning m.m., eller
- den avlidna ägde fast egendom eller tomträtt
- (ÄB 20:8 a st. 1 ÄB).

Socialnämnden, som tidigare nämnts, är den som ska göra dödsboanmälan

- Det är bara kommunernas socialnämnder som får göra en dödsboanmälan.
- Socialnämnden ska pröva om det finns förutsättningar för att göra en dödsboanmälan.
- Dödsboanmälan ska vara skriftlig.

Innehållet i en dödsboanmälan

En dödsboanmälan måste innehålla följande uppgifter och det är den aktuella socialnämnden som ska anteckna följande.

Om den avlidne

- namn
- person- eller samordningsnummer

- adress
- dödsdag.
- intyg om att den avlidnes tillgångar är av sådan beskaffenhet och värde att förutsättningarna för en dödsboanmälan är uppfyllda
- intyget om att det finns förutsättningar för att göra en dödsboanmälan ska göra av behörig företrädare för socialnämnden och hen ska också skriva under dödsboanmälan. (Det är särskilt viktigt att anmälan skrivs under för saknas underskriften finns det formellt inte någon dödsboanmälan och därmed kvarstår skyldigheten att förrätta en bouppteckning).

Dödsboanmälan ska även innehålla dödsbodelägarnas namn och adresser om det inte tar för lång tid att få fram dessa uppgifter.

Tidsfrist

- Dödsboanmälan bör göras inom två månader från dödsfallet
- Socialnämnden kan göra en dödsboanmälan även efter denna tid, om den anser att det är lämpligt.

Skatteverket

Det är Skatteverket som tar emot och förvarar dödsboanmälningar. Skatteverket lämnar ut kopior av dessa om någon begär det.

Däremot ska Skatteverket inte granska innehållet i en dödsboanmälan. Skatteverket fattar inte heller något beslut om att registrera en dödsboanmälan, vilket görs när en bouppteckning förrättats.

Om inte någon behörig person på socialnämnden har skrivit under dödsboanmälan finns det formellt ingen dödsboanmälan. Fram till dess att en korrekt dödsboanmälan lämnats in till Skatteverket står bouppteckningsskyldigheten kvar.

Bra att känna till

- ***Ekonomiskt stöd***

Som tidigare nämnts kan en dödsboanmälan göras om den avlidnes tillgångar bl.a. inte räcker till för att betala begravningskostnaderna och en gravsten om det är aktuellt. Ibland kan tillgångarna inte heller räcka till för betalning av begravningskostnaderna. Det kan då vara skäl att kontakta den kommun som den avlidne tillhört för ibland ger kommunen ekonomiskt stöd till begravningskostnaderna.

- ***Man ärver inte skulder***

Inte alltför ofta finns en allmän uppfattning bland dödsbodelägarna att de kan ärva den avlidnes skulder. Denna uppfattning är alldeles felaktig. (Kanske beror detta på att så var det inte tidigare). Delägarna i dödsboet efter en avliden person är inte skyldiga att betala de skulder som den avlidne lämnat efter sig. De har alltså inte något betalningsansvar. Detta gäller även om den avlidnes skulder inte kan betalas på grund av att tillgångarna är mindre än skulderna, det råder alltså brist i boet. Grauers, s. 209 ff.

Däremot kan en dödsbodelägare blir skyldig att till dödsboet återbära tillgångar som hen erhållit i ett arvskifte om detta skett innan dödsboets skulder betalats. (ÄB 21:4). Därutöver har denne dödsbodelägare inte något betalningsansvar för de skulder som finns efter den avlidne. Grauers, s. 209 ff.

Det ska noteras att vad som nu sagts gäller enligt svensk rätt. Ska ett annat lands lag tillämpas kan lagen skilja sig från vad som gäller enligt den svenska rätten.

När det gäller ett annat EU-land kan du läsa mer om vad som gäller där på webbportalen, european justice, följ denna [länk](#)

Bodelning av giftorättsgods

I samband med att en av makarna avlider ska det normalt göras en bodelning av makarnas giftorättsgods och efter det skulderna betalas ska den gemensamma nettobehållningen delas lika. (11 kap. 3 § äktenskapsbalken, ÄktB).

Som tidigare nämnts kan den efterlevande av makarna begära (denna rätt tillkommer enbart den efterlevande av makarna) att vardera part ska som andel behålla sitt giftorättsgods. (12 kap. 2 § äktenskapsbalken, ÄktB, NJA 2008 s. 451 och Grauers, s.89 och 149 samt 152 ff).

Om det gemensamma giftorättsgodset ska delas i lika andelar eller inte vid en bodelning får olika rättsverkningar för den efterlevande maken. Har den avlidne giftorättsgods vars värde är mindre än det giftorättsgods som den efterlevande maken/makan har får det vid en likadelning speciella verkningar om den avlidne efterlämnar s.k. särkullbarn. Ska giftorättsgodset delas lika minskar den efterlevande makens andel eftersom dennes giftorättsgods har ett större värde och därmed gynnas särkullbarnen.

Att den efterlevande maken/makan begär att vardera part får behålla sitt giftorättsgods har också betydelse när det ska utrönas vilka tillgångar som ska medräknas vid bedömningen om det finns förutsättningar för att göra en dödsboanmälan istället för en bouppteckning.

LITTERATUR

Ärvdabalken, ÄB, (20 och 21 kap).

NJA 2008 s. 451.

Grauers, Folke, Ekonomisk familjerätt, 9:e upplagan 2016